

Lagrådsremiss

En effektivare ordningsbotshantering

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 23 februari 2006

Thomas Bodström

Monika Sörbom
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås ändringar i reglerna om handläggning av föreläggande av ordningsbot. Kravet i rättegångsbalken på att ett föreläggande av ordningsbot skall undertecknas tas bort, vilket möjliggör att föreläggandet kan utfärdas i form av ett elektroniskt dokument. Det skall dock även i fortsättningen framgå vem som har utfärdat föreläggandet. Syftet med ändringarna är att åstadkomma en mer effektiv handläggning vid utfärdande av ordningsbotsföreläggande, särskilt vid överträdelse som registreras genom automatisk trafiksäkerhetskontroll.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	4
3	Ärendet och dess beredning.....	5
4	Nuvarande ordning	5
4.1	Ordningsbot.....	5
4.2	Automatisk trafiksäkerhetskontroll.....	6
4.3	Elektronisk hantering av strafförelägganden	7
5	Utfärdande av ordningsbotsföreläggande i form av elektroniskt dokument	7
6	Ikraftträdande	9
7	Ekonomiska konsekvenser	9
8	Författningskommentar	10
Bilaga 1	Lagförslag i utkast till lagrådsremiss.....	12
Bilaga 2	Inbjudna till remissmöte i januari 2006.....	13

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.

2 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 48 kap. 16 och 17 §§ rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

48 kap.

16 §¹

Föreläggande av ordningsbot avfattas skriftligen och undertecknas av polismannen.

Föreläggande bör utfärdas i den misstänktes närvaro, varvid den misstänkte skall erhålla tillfälle att omedelbart godkänna föreläggandet.

Om föreläggande utfärdas i den misstänktes frånvaro eller om misstänkt, som är närvarande när föreläggande utfärdas, behöver rådrum, får polismannen tillställa honom föreläggandet för senare ställningstagande till frågan om godkännande.

Ett föreläggande av ordningsbot bör utfärdas i den misstänktes närvaro, varvid polismannen skall ge den misstänkte tillfälle att omedelbart godkänna föreläggandet.

Om föreläggandet utfärdas i den misstänktes frånvaro eller om en misstänkt, som är närvarande när föreläggandet utfärdas, behöver rådrum, får polismannen ge honom eller henne tillfälle att ta ställning till frågan om godkännande senare.

17 §²

Bestämmelserna i 6 § 2, 3 och 5 samt i 7, 9, 11 och 12 a §§ gäller även i fråga om föreläggande av ordningsbot. Vad som sägs om åklagare i 12 a § skall därvid i stället avse polisman.

Ett föreläggande av ordningsbot skall innehålla uppgift om den polisman som har utfärdat föreläggandet samt sådana uppgifter som avses i 6 § 2, 3 och 5. Bestämmelserna i 7–9, 11 och 12 a §§ gäller även i fråga om föreläggande av ordningsbot. Vad som sägs om åklagare i 12 a § skall därvid i stället avse polisman.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

¹ Senaste lydelse 1968:193.

² Senaste lydelse 2000:299.

3 Ärendet och dess beredning

Rikspolisstyrelsen har underhand uppmärksammat Justitiedepartementet på behovet av ändringar i rättegångsbalken (1942:740), RB, för att åstadkomma en mer effektiv handläggning av utfärdande av ordningsbotsförelägganden vid överträdelser registrerade vid automatisk trafiksäkerhetskontroll.

Med anledning av detta utarbetades inom Justitiedepartementet ett utkast till lagrådsremiss som den 31 januari 2006 behandlades vid ett remissmöte. Lagförslagen i utkastet finns i *bilaga 1* och de instanser som inbjöds till mötet finns i *bilaga 2*. Minnesanteckningar från remissmötet och de skriftliga synpunkter som getts in finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2006/329/DOM).

4 Nuvarande ordning

4.1 Ordningsbot

Institutet ordningsbot infördes år 1966 i syfte att bl.a. skapa en möjlighet att snabbt beivra trafikförseelser. Reglerna inarbetades senare i rättegångsbalken. Samtidigt utvidgades möjligheterna att utfärda ordningsbotsföreläggande.

Föreläggande av ordningsbot innebär att den misstänkte omedelbart eller inom viss tid föreläggs ett bötesstraff för godkännande (48 kap. 2 § andra stycket RB). Föreläggandet utfärdas normalt av en polisman (48 kap. 1 § RB). Godkänns föreläggandet, gäller det som en lagakraftvunnen dom. Ett föreläggande utfärdas som regel i direkt anslutning till förseelsen och i den misstänktes närvaro. Om den misstänkte i en sådan situation behöver rådrum får föreläggandet överlämnas för att han eller hon senare skall kunna ta ställning till frågan om godkännande. Det är också möjligt att utfärda ett föreläggande i den misstänktes frånvaro. I ett sådant fall skickas det till honom eller henne för ställningstagande, s.k. kontorsföreläggande (48 kap. 16 § tredje stycket RB). Ett föreläggande av ordningsbot skall avfattas skriftligen och undertecknas av polismannen (48 kap. 16 § första stycket RB).

Ett föreläggande av ordningsbot kan i vissa fall även utfärdas av åklagare eller tulltjänstemän. Vidare har riksdagen på förslag av regeringen nyligen beslutat att tjänstemän vid Kustbevakningen från och med den 1 april 2006 skall kunna utfärda ordningsbotsföreläggande (prop. 2005/06:33, bet. 2005/06:JuU9, rskr. 2005/06:146).

Föreläggande av ordningsbot får utfärdas endast beträffande brott för vilket inte föreskrivs annat straff än penningböter (48 kap. 13 § RB). Den yttre ramen för vilka brott som kan beivras med ordningsbot inskränks ytterligare genom att riksåklagaren, i samråd med Rikspolisstyrelsen, väljer ut de brott för vilka ordningsbot får föreläggas. I riksåklagarens föreskrifter (1999:178) om ordningsbot för vissa brott, anges dessa brott. Det är framför allt fråga om brott mot trafikförordningen (1998:1276) och mot andra vägtrafikförordningar. Det är normalt riksåklagaren som

bestämmer storleken på ordningsboten för de utvalda brotten (48 kap. 14 § RB).

Det finns också andra begränsningar i möjligheterna att utfärda föreläggande av ordningsbot. Ett sådant föreläggande får inte utfärdas om den misstänkte förnekar gärningen eller om det finns anledning att anta att det kommer att föras talan om enskilt anspråk. Om det finns misstanke om flera brott, får ett föreläggande av ordningsbot bara utfärdas om alla brotten upptas i föreläggandet. Ett föreläggande bör heller inte utfärdas om det kan antas vara påkallat att åklagare prövar frågan om strafföreläggande eller åtal för brottet (48 kap. 15 § RB).

Antalet förelägganden har ökat stadigt under de senaste åren. Antalet uppgick år 2003 till ca 249 000, år 2004 till ca 272 000 och för år 2005 beräknas antalet uppgå till ca 300 000.

4.2 Automatisk trafiksäkerhetskontroll

En verksamhet med automatisk trafiksäkerhetskontroll har bedrivits under ett antal år. Verksamheten har visat sig ge goda resultat i form av sjunkande antal dödsolyckor på övervakade vägsträckor. Regeringen har gjort bedömningen att automatisk trafiksäkerhetskontroll utgör ett väsentligt bidrag i arbetet med att nå det nationella trafiksäkerhetsmålet (prop. 2005/06:1, utg. omr. 4, s. 62).

Automatisk trafiksäkerhetskontroll är ett trafikövervakningssystem som innebär att ett fordon som överskrider gällande hastighetsgräns automatiskt registreras genom att det fotograferas från en mätstation på den aktuella platsen. Fotografier av både fordonets registrerings skylt och föraren överförs från mätstationen till en utredningsenhet tillsammans med annan relevant information, som tidpunkt och aktuell hastighet. Med hjälp av uppgifter i vägtrafikregistret får polisen veta vem som är ägare till fordonet. Fotografiet från trafiksäkerhetskontrollen jämförs sedan med de körkortsfotografier som finns i vägtrafikregistret i syfte att identifiera föraren. Om identifiering kan ske underrättar polisen honom eller henne om misstanken, kontrollerar om denne förnekar gärningen och bedömer om det i övrigt finns förutsättningar att utfärda föreläggande av ordningsbot. Användningen av automatisk trafiksäkerhetskontroll har förbättrat polisens möjligheter att lagföra hastighetsöverträdelser.

Rikspolisstyrelsen och Vägverket har i en överenskommelse enats om en väsentlig utökning av antalet mätplatser på vägsträckor som bedöms farliga och där det råder dålig hastighetsanpassning och där inga andra trafiksäkerhetsåtgärder planeras. Rikspolisstyrelsen har uppgett att man beräknar att det i en första fas kommer att göras cirka 200 000 utredningar per år och att omkring 50 personer kommer att arbeta med dessa på en central utredningsenhet, varav fyra–fem polismän och resten civila utredare. Utbyggnaden innebär enligt Rikspolisstyrelsen att ansvariga polismän kan komma att utfärda upp till 1 000 ordningsbotsförelägganden dagligen.

Hittills har överföring av bilder till utredaren och andra åtgärder som behövs för utredningen utförts manuellt. Med detta förfaringssätt tar varje utredning relativt lång tid att genomföra. I framtiden kommer verksamheten i större utsträckning att hanteras elektroniskt. Regeringen

har denna dag i en proposition föreslagit ändringar i lagen (2001:558) om vägtrafikregister som bl.a. innebär att polisen i vissa fall ges direkt-åtkomst till de fotografier som finns i körkortsregistret. Syftet med detta är att effektivisera handläggningen av utredningar om trafikbrott i samband med automatisk trafiksäkerhetskontroll. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006 (prop. 2005/06:108).

4.3 Elektronisk hantering av strafförelägganden

Under de senaste åren har flera författningar anpassats till användandet av elektroniska rutiner. Anledningen till detta har bl.a. varit en önskan att möjliggöra en effektivare hantering av dokument och ett bättre utnyttjande av modern teknik. Ett exempel på en sådan anpassning är de ändringar i rättegångsbalken som trädde i kraft den 1 juli 2000 (prop. 1999/2000:67, bet. 1999/2000:JuU18, rskr. 1999/2000:201), varigenom det skapades förutsättningar att utfärda strafförelägganden i form av elektroniska dokument.

Anpassningen innebär att kravet i rättegångsbalken på att ett strafföreläggande skall avfattas skriftligen och undertecknas av åklagaren har tagits bort. I stället anges i balken att ett strafföreläggande skall innehålla uppgift om vem som har utfärdat föreläggandet (48 kap. 6 § 1 RB). Vidare föreskrivs att den misstänkte skall få ett skriftligt besked om föreläggandets innehåll och upplysningar angående godkännande av föreläggandet (48 kap. 8 § RB). De närmare bestämmelserna om formen för strafföreläggandet regleras i strafföreläggandekungörelsen (1970:60). I 5 § första stycket strafföreläggandekungörelsen föreskrivs att ett föreläggande som huvudregel skall utfärdas i form av ett elektroniskt dokument. Med ett elektroniskt dokument avses i detta sammanhang en upptagning vars innehåll och utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande. Vidare anges att ett föreläggande även får utfärdas enligt formulär som har fastställts av Åklagarmyndigheten. Ett sådant föreläggande skall undertecknas av åklagaren (5 § andra stycket strafföreläggandekungörelsen).

De ändrade bestämmelserna för utfärdande av strafföreläggande innebär att åklagaren direkt på en datorskärm kan granska föreläggandet som förberetts av en handläggare och sedan signera det med en elektronisk signatur eller motsvarande tekniskt förfarande. På detta sätt kan innehållet i det elektroniska dokumentet knytas till en viss utställare.

5 Utfärdande av ordningsbotsföreläggande i form av elektroniskt dokument

<p>Regeringens förslag: Kravet i rättegångsbalken på att ett föreläggande av ordningsbot skall avfattas skriftligen och undertecknas tas bort. Det skall dock även i fortsättningen framgå vem som har utfärdat föreläggandet. Den misstänkte skall inför sitt ställningstagande till frågan om godkännande få del av ett skriftligt besked med bl.a. föreläggandets innehåll.</p>

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss överensstämmer i väsentliga delar med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: Institutet ordningsbot utgör en snabb och effektiv form för lagföring av vissa förseelser. Det används i stor utsträckning vid förseelser mot olika vägtrafikbestämmelser. Nuvarande ordning för utfärdande av ordningsbotsföreläggande tar framför allt sin utgångspunkt i de former för handläggning av förseelser som hittills stått till buds. Att det i rättegångsbalken t.ex. anges att ett föreläggande bör utfärdas i den misstänktes närvaro och att denne skall ges tillfälle att omedelbart godkänna föreläggandet sammanhänger med att ordningsbotsförelägganden tidigare nästan uteslutande utfärdades av en polisman direkt på platsen för överträdelsen.

Under de senaste åren har antalet registrerade trafikförseelser ökat och därmed också användningen av ordningsbotsinstitutet som medel för lagföring. Samtidigt har utvecklingen gått mot att allt fler förseelser beivras utan att detta sker genom ett ingripande direkt på platsen. Verksamheten med automatisk trafiksäkerhetskontroll är ett tydligt exempel på denna utveckling.

Den informationstekniska utvecklingen i samhället går framåt med stora steg. Regeringen anser att den utvecklingen i sig motiverar att reglerna om föreläggande av ordningsbot moderniseras. Som redogjorts för i avsnitt 4.2 planeras en utbyggnad av antalet mätstationer för automatisk trafiksäkerhetskontroll. Rikspolisstyrelsen har uppgett att en utökad användning av automatisk trafiksäkerhetskontroll också förutsätter att hanteringen av ordningsbotsförelägganden effektiviseras. Regeringen delar Rikspolisstyrelsens bedömning. Det finns ett behov av att säkerställa att reglerna inte onödigt hindrar en effektiv användning av ordningsbotsinstitutet. En modernisering och effektivisering av ordningsbotsinstitutet torde främst kunna uppnås genom att förelägganden utfärdas i form av elektroniska dokument.

Enligt nuvarande regler skall ett föreläggande vara skriftligt och undertecknat (48 kap. 16 § första stycket RB). Ett bibehållet krav på undertecknande vid användande av elektroniska rutiner i ordningsbotshanteringen medför en omständlig administrativ ordning, bl.a. genom att ett ordningsbotsföreläggande efter registrering alltid måste skrivas ut på papper, kontrolleras och skrivas under av den som utfärdat föreläggandet. Därefter måste systemet uppdateras med uppgiften att undertecknande skett och av vem. Slutligen skall det undertecknade föreläggandet arkiveras. Genom att skapa förutsättningar för att elektroniskt underteckna föreläggandet skulle dessa administrativa olägenheter kunna undvikas. Ett krav på undertecknande anses dock inte kunna uppfyllas på annat sätt än med en namnteckning. En traditionell underskrift kan därför inte fullgöras med elektroniska rutiner (jfr departementspromemorian Formel, formkrav och elektronisk kommunikation, Ds 2003:29 s. 88 f.). Kravet på att ett föreläggande av ordningsbot skall undertecknas utgör alltså hinder mot införandet av elektroniska rutiner. Detta innebär att det av formella skäl för närvarande inte är möjligt att fullt ut utnyttja tillgänglig teknik för att administrera och utfärda förelägganden.

Som redogjorts för i avsnitt 4.3 är det sedan år 2000 möjligt med en rakt igenom elektronisk hantering av strafförelägganden genom att motsvarande krav på undertecknande har tagits bort. Som regeringen vid det tillfället konstaterade får elektroniska signaturer eller motsvarande förfarande som säkerställer att utställaren är verifierad rent principiellt anses kunna trygga att ett dokument är äkta på ett sätt som kan likställas med möjligheten att kontrollera en namnunderskrift (jfr prop. 1999/2000:67 s. 12 f.). Enligt regeringens mening erbjuder ett system med elektroniska dokument således samma rättssäkerhet som den nuvarande ordningen. Regeringen anser därför att den modernisering som redan har genomförts i fråga om strafföreläggande bör genomföras även i fråga om föreläggande av ordningsbot.

Förslaget kräver vissa lagtekniska ändringar. För att möjliggöra elektroniska rutiner måste regeln om att föreläggandet skall undertecknas i 48 kap. 16 § första stycket RB tas bort på motsvarande sätt som skett för strafföreläggande. Inledningsvis kommer det främst att vara aktuellt med elektroniska rutiner i de fall föreläggandet utfärdas i den misstänktes frånvaro. För närvarande skall den misstänkte i ett sådant fall tillställas föreläggandet för senare ställningstagande till frågan om godkännande (48 kap. 16 § tredje stycket RB). På motsvarande sätt som gäller för strafföreläggande bör i stället gälla att ett skriftligt besked med nödvändig information lämnas eller sänds till den misstänkte. Även om ett undertecknade inget längre behöver ske måste den misstänkte alltid få besked om vem som har utfärdat föreläggandet av ordningsboten. Detta bör uttryckligen framgå av lag.

De närmare formerna för verifiering av föreläggandet bör regleras i förordning på motsvarande sätt som skett för strafföreläggande. I ordningsbotskungörelsen (1968:199) bör det införas en bestämmelse som möjliggör en användning av elektroniska dokument där innehåll och utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande, t.ex. en elektronisk signatur. En sådan regel bör kompletteras av en bestämmelse om krav på underskrift vid utfärdande av ordningsbotsförelägganden i de fall föreläggande, på det sätt som sker för närvarande, utfärdas på särskilda formulär.

6 Ikraftträdande

Ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Regeringen föreslår därför att ändringarna skall träda i kraft den 1 juli 2006. Det saknas behov av övergångsbestämmelser.

7 Ekonomiska konsekvenser

Förslagen syftar till att skapa en effektivare handläggning vid förelägganden av ordningsbot. När det gäller automatisk trafiksäkerhetskontroll medför möjligheten till ett elektroniskt förfarande vid förelägganden av ordningsbot att sådan kontroll i praktiken kan genomföras i

en större omfattning än tidigare. Med en elektronisk hantering kommer kuvertering och distribution att kunna hanteras med redan befintlig utrustning. De föreslagna ändringarna kan förutses leda till besparingar för Rikspolisstyrelsen direkt vid ikraftträdandet, vilket innebär att kostnaderna för utveckling och inköp av nödvändiga datorprogram skall finansieras inom ramen för befintliga medel.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken

48 kap. 16 §

Ett föreläggande av ordningsbot bör utfärdas i den misstänktes närvaro, varvid *polismannen skall ge den misstänkte* tillfälle att omedelbart godkänna föreläggandet.

Om *föreläggandet* utfärdas i den misstänktes frånvaro eller om *en* misstänkt, som är närvarande när *föreläggandet* utfärdas, behöver rådrum, får polismannen *ge honom eller henne tillfälle att ta ställning* till frågan om godkännande *senare*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur ett föreläggande av ordningsbot skall utfärdas. Ändringarna har behandlats i avsnitt 5.

Det nuvarande första stycket, som uppställer krav på att ett föreläggande av ordningsbot skall vara skriftligt och undertecknat, upphävs. Detta är föranlett av att ett föreläggande om ordningsbot skall kunna upprättas i form av ett elektroniskt dokument.

I det nuvarande andra stycket, som blir paragrafens *första stycke*, görs endast redaktionella ändringar.

I *andra stycket*, som motsvarar det nuvarande tredje stycket, regleras situationen där föreläggandet inte omedelbart godkänns av den misstänkte. Bestämmelsen i stycket som anger att föreläggandet får tillställas den misstänkte utgår. Denna fråga regleras i stället i 8 §, vartill 17 § hänvisar, se närmare kommentaren till den senare paragrafen. I övrigt görs endast språkliga ändringar.

48 kap. 17 §

Ett föreläggande om ordningsbot skall innehålla uppgift om den polisman som har utfärdat föreläggandet samt sådana uppgifter som avses i 6 § 2, 3 och 5. Bestämmelserna i 7–9, 11 och 12 a §§ gäller även i fråga om föreläggande av ordningsbot. Vad som sägs om åklagare i 12 a § skall därvid i stället avse polisman.

Av paragrafen framgår bl.a. vilka uppgifter som skall finnas i ett föreläggande om ordningsbot. Ändringarna har behandlats i avsnitt 5.

Med anledning av att kravet på undertecknande i 16 § tas bort görs ett tillägg i denna paragraf som innebär att det skall framgå vem som har utfärdat föreläggandet (jfr 48 kap. 6 § 1 i fråga om strafföreläggande). Vidare tas i paragrafen in en hänvisning till 8 §. I den paragrafen föreskrivs att ett skriftligt besked med föreläggandets innehåll och sådana upplysningar som anges i 7 § skall lämnas eller sändas till den misstänkte. Vid utfärdande av ordningsbotsföreläggande innebär detta att den misstänkte får information om föreläggandets innehåll inför sitt ställ-

ningstagande till frågan om godkännande genom att han eller hon får ta del av föreläggandet, antingen på det sätt som sker för närvarande eller genom att han eller hon erhåller t.ex. en utskrift av det elektroniska dokument som utgör föreläggandet eller mottar det på teknisk väg. Det sätt på vilket informationen ges blir beroende av det sätt som polisens handläggning sker. För den närmare innebörden av 8 §, se författningskommentaren till den paragrafen i prop. 1999/2000:67 s. 28.

Lagförslag i utkast till lagrådsremiss

Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken (1942:740)

Härigenom föreskrivs att 48 kap. 16 och 17 §§ rättegångsbalken (1942:740) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***48 kap.**16 §³

Föreläggande av ordningsbot avfattas skriftligen och undertecknas av polismannen.

Föreläggande bör utfärdas i den misstänktes närvaro, varvid den misstänkte skall *erhålla* tillfälle att omedelbart godkänna föreläggandet.

Om *föreläggande utfärdas i den misstänktes frånvaro eller om misstänkt, som är närvarande när föreläggande utfärdas, behöver rådrum, får polismannen tillställa honom* föreläggandet för senare ställningstagande till frågan om godkännande.

Föreläggande av ordningsbot bör utfärdas i den misstänktes närvaro, varvid den misstänkte skall få tillfälle att omedelbart godkänna föreläggandet.

Om *en* misstänkt, som är närvarande när föreläggande utfärdas, behöver rådrum, får *föreläggandet lämnas eller sändas till honom eller henne* för senare ställningstagande till frågan om godkännande.

Om föreläggandet utfärdas i den misstänktes frånvaro skall ett skriftligt besked med föreläggandets innehåll och sådana upplysningar som anges i 7 § lämnas eller sändas till den misstänkte.

17 §⁴

Bestämmelserna i 6 § 2, 3 och 5 samt i 7, 9, 11 och 12 a §§ gäller även i fråga om föreläggande av ordningsbot. Vad som sägs om åklagare i 12 a § skall därvid i stället avse polisman.

Ett föreläggande om ordningsbot skall innehålla uppgift om den polisman som har utfärdat föreläggandet samt sådana uppgifter som avses i 6 § 2, 3 och 5. Bestämmelserna i 7, 9, 11 och 12 a §§ gäller även i fråga om ett sådant föreläggande. Vad som sägs om åklagare i 12 a § skall därvid i stället avse polisman.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

³ Senaste lydelse 1968:193.

⁴ Senaste lydelse 2000:299.

Inbjudna till remissmöte i januari 2006

Följande instanser inbjöds till remissmötet. Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Göteborgs tingsrätt, Justitiekanslern, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Kustbevakningen, Tullverket, Skatteverket, Datainspektionen, Statskontoret/Verket för förvaltningsutveckling, Juridiska fakulteten vid Lunds universitet, Riksarkivet, Vägverket, Sveriges advokatsamfund, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, Motormännens riksförbund, Svenska polisförbundet, Sveriges Försäkringsförbund och TULL-KUST.